

D vitamīna statusa atkarība no ķermeņa masas indeksa, vecuma un sezonas

Anastasija Šitova^{1,2}, Zigurds Zariņš³

¹ Rīgas Stradiņa universitāte,

Doktorantūras studiju programma "Medicīna", Latvija

² Rehabilitācijas centrs "Jantarnij Bereg", Latvija

³ Rīgas Stradiņa universitāte, Rehabilitācijas fakultāte,
Sporta un uztura katedra, Latvija

Ievads. Aptaukošanās ir strauji augoša veselības problēma visvairāk attīstītajās valstīs. Liekais ķermeņa svars ir riska faktors daudziem somatiskiem un pat psiholoģiskiem traucējumiem, kas var izraisīt sirds un asinsvadu slimības, 2. tipa cukura diabētu, osteoartritu un vairākus vēža veidus. Turklāt liekais svars un aptaukošanās ir saistīti ar zemu D vitamīna daudzumu serumā.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Šī darba mērķis bija noteikt D vitamīna līmeni serumā, ķermeņa masas indeksu (ĶMI) un vecumu, kā arī izvērtēt, vai pastāv sakarība starp uzņemto D vitamīna daudzumu un D vitamīna līmeni serumā, ķermeņa masas indeksu un vecumu. Tika noteikts 1,25 (OH) 2D3 un 25 (OH) D3 līmenis asins serumā. Kopējais D vitamīna daudzums (D3 + D2) tika noteikts vienlaikus ar 25-OH-Vit.D3 un 25-OH-Vit.D2, kas ir organismā vislielākajā daudzumā sastopamie D vitamīna metabolīti. Pētījumā piedalījās 252 vīrieši vecumā no 45 līdz 79 gadiem, kas tika iedalīti vecuma grupās. D vitamīna deficīta izplatība tika vērtēta ar ķermeņa masas indeksu un vecuma grupās atkarībā no sezonas.

Rezultāti. Abās vecuma grupās (< 50 gadiem un ≥ 50 gadi) bija ievērojami samazināts seruma 25 (OH) D3 līmenis un palielināts ĶMI. Tika noteikta negatīva korelācija 25 (OH) D3 līmenim serumā ar ĶMI, turklāt negatīva korelācija konstatēta arī 1,25 (OH) 2D3 līmenim serumā. Aptuveni 75% vīriešu ar lieko svaru bija D vitamīna trūkums ziemā un pavasarī, un aptuveni 25% no viņiem tika konstatēts nepietiekams D vitamīna daudzums vasarā. Serumā 25 (OH) D3 bija visaugstākais vīriešu grupā (< 50 gadi) bez aptaukošanās. D vitamīna deficīta izplatība bija augstāka respondentiem ar ĶMI ≥ 40, kas ir tikpat augsta kā 46% vīriešu.

Secinājumi. Vīrieši, kas jaunāki par 50 gadiem, kā arī respondenti ar aptaukošanos bija vairāk predisponēti uz zemu D vitamīna statusu ne tikai ziemā, bet arī vasarā. 25 (OH) D3 līmenis serumā, kā arī sezonālas svārstības un D vitamīna deficīta izplatība ir saistīta un / vai atkarīga no ĶMI un vīriešu vecuma. Pētījuma rezultāti liecina, ka vienam no diviem vīriešiem ar ĶMI ≥ 40 ir D vitamīna deficīts.